

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут економіки
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
СИЛАБУС

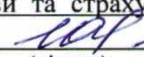
РИНОК КРЕДИТНИХ ПОСЛУГ (ВК7)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Дубина М.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« 31 » 08 2023 р.

Розробник: Садчикова І.В., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
кандидат економічних наук, доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Протокол від « 31 » 08 2023 р. № 15

Узгоджено з гарантом освітньої програми:

(підпис)

Дубина М.В.
(прізвище та ініціали)

Тип дисципліни	Вибіркова.
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	3 курс, 5 семестр, спеціальність «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Викладач	Садчикова Ірина Володимирівна, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук
Профайл викладача	https://fbss.stu.cn.ua/kafedra/zagalna-informacziya/sadchykova-sydorenko-iryna-volodymyrivna/
Контакти викладача	Чернігів, вул. Шевченка, 95, корп.1 каб. 317. E-mail: aspirant_chstu@ukr.net

1. Анотація курсу. Вивчення дисципліни «Ринок кредитних послуг» передбачає закріплення знань в області функціонування кредитних установ та загалом кредитної системи держави. «Ринок кредитних послуг» є вибірковою дисципліною освітньо-наукової програми третього рівня вищої освіти «Фінанси, банківська справа та страхування», яка формує розуміння емпіричних методів і способів у дослідженнях корпоративних фінансів. Сторінка курсу в Moodle <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=6973>

2. Мета та цілі курсу. Метою викладання навчальної дисципліни «Ринок кредитних послуг» є закріплення та розвиток загальних (ЗК) та спеціальних (СК) компетентностей доктора філософії спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» в області функціонування кредитних установ та загалом кредитної системи держави. Зокрема, це:

СК04. Здатність вирішувати комплексні завдання формування фінансової політики за рахунок застосування інструментарію монетарного та фіскального стимулювання економічного зростання.

СК 06. Здатність до проведення наукових досліджень функціонування ринку фінансових послуг в розрізі його структурних елементів, їх взаємодії та розвитку фінансових посередників.

3. Результати навчання. Навчальна дисципліна «Ринок кредитних послуг» має допомогти сформувати наступні програмні результати навчання (ПР), передбачені освітньою програмою:

ПР09. Застосовувати сучасні комп'ютерні технології, використовувати інформаційні системи та спеціалізоване програмне забезпечення для проведення наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР10. Вміти використовувати відповідний методичний інструментарій для здійснення емпіричних досліджень сучасних тенденцій розвитку ринку фінансових послуг та його структурних елементів.

ПР13. Вміти пояснювати закономірності виникнення та функціонування інституцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування, розуміти особливості формування фінансової поведінки економічних суб'єктів у процесі прийняття ними управлінських рішень.

Після вивчення курсу студент повинен:

знати:

- сутність ринку кредитних послуг та розуміти його структуру;
- функції та базові принципи функціонування ринку кредитних послуг;
- зміст інфраструктурного забезпечення розвитку ринку кредитних послуг;
- особливості сучасного інноваційного розвитку ринку кредитних послуг;
- сучасні тенденції функціонування ринку кредитних послуг України.

вміти:

- знаходити статистичну інформацію про сучасні тенденції розвитку ринків кредитних послуг різних країн;
- систематизувати аналітичну інформацію про розвиток ринків кредитних послуг;
- проводити ґрунтовний аналіз стану ринку кредитних послуг;
- визначати основні тенденції розвитку окремих типів кредитних установ;
- визначати інновації на ринку кредитних послуг та обґрунтовувати їх вплив на розвиток такого ринку.

володіти:

- навичками виявлення проблем та здатністю їх вирішення; генерації нових наукових ідей;
- навичками підбору засобів та методів для дослідження;
- використовувати відповідний методичний інструментарій для розрахунку та прогнозування тенденцій розвитку ринку фінансових послуг.

4. Пререквізити. Передумовою для вивчення дисципліни є успішне засвоєння дисциплін «Монетарна політика центральних банків», «Фінансова політика держави», «Поведінкові фінанси», «Digital finance (Цифрові фінанси)» та здобуті такі результати навчання, як знання методологічних положень функціонування ринку кредитних послуг, його ролі у забезпеченні розвитку ринку фінансових послуг та національної економіки.

Набуті під час вивчення дисципліни «Ринок кредитних послуг» знання та вміння застосовуються у процесі підготовки дисертаційної роботи для отримання наукового ступеня доктор філософії.

5. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин (д\з)
Лекції	16/4
Практичні заняття	14/4
Самостійна робота	60/82
Індивідуальне завдання – контрольна робота	
Всього кредитів	3 кредити (90 годин)

Форма проведення занять - лекційні, практичні, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.

6. Тематика курсу.

Тематика лекційних занять

Змістовий модуль 1. Методологічні положення функціонування та розвитку ринку кредитних послуг

Тема 1. Сутність ринку кредитних послуг, його функції та структура

- 1.1 Сутність кредитної послуги та їх види
- 1.2 Наукові концепції розгляду природи ринку кредитних послуг
- 1.3 Ретроспективні засади становлення ринку кредитних послуг
- 1.4 Структурний підхід до розгляду композиції ринку кредитних послуг
- 1.5 Функціональний підхід до розгляду ролі ринку кредитних послуг у розвитку фінансової системи держави

Тема 2 Основні суб'єкти ринку кредитних послуг

- 2.1 Роль банківських установ у розвитку ринку кредитних послуг
- 2.2 Компліментарність функціонування небанківських кредитних установ
- 2.3 Інституційні положення функціонування ринку кредитних послуг
- 2.4 Роль органів державної влади у розбудові ринку кредитних послуг

Тема 3 Система ринку кредитних послуг

- 3.1 Системний підхід, методологічні положення його застосування
- 3.2 Ринок кредитних послуг як система
- 3.3 Принципи, властивості та закономірності функціонуванні і розвитку ринку кредитних послуг
- 3.4 Інституціональні засади функціонування ринку кредитних послуг

Змістовий модуль 2. Інфраструктурні та інноваційні особливості розвитку ринку кредитних послуг

Тема 4. Інфраструктурні особливості розвитку ринку кредитних послуг

4.1 Система інституційної інфраструктури ринку кредитних послуг

4.2 Бюро кредитних історій

4.3 Колекторські компанії

4.4 Кредитний консалтинг

4.5 Кредитні рейтингові агентства

Тема 5. Інноваційний розвиток ринку кредитних послуг

5.1 Сутність кредитної інновації

5.2 Основні види кредитних інновацій

5.3 Перспективні напрямки інноваційного розвитку ринку кредитних послуг

Тема 6. Ринок кредитних послуг України

6.1 Історія становлення та розвитку ринку кредитних послуг в Україні

6.2 Сучасні тенденції розвитку ринку кредитних послуг в Україні

6.3 Роль фінансових установ у забезпеченні інноваційного розвитку ринку кредитних послуг в Україні

Тематика практичних занять

Тема 1. Природа та функції ринку кредитних послуг

Тема 2. Інституційні засади розвитку ринку кредитних послуг

Тема 3. Системні засади розвитку ринку кредитних послуг

Тема 4. Інфраструктура ринку кредитних послуг

Тема 5. Інновації на ринку кредитних послуг

Тема 6. Розвиток ринку кредитних послуг в Україні

Тематика самостійної роботи

Тема 1. Історичні особливості становлення і розвитку ринку кредитних послуг

Тема 2. Суб'єкти ринку кредитних послуг: види та особливості функціонування

Тема 3. Роль ринку кредитних послуг у розвитку національної економіки

Тема 4. Система інфраструктурного забезпечення розвитку ринку кредитних послуг

Тема 5. Інновації на ринку кредитних послуг: сутність, види та напрямки впровадження

Тема 6. Особливості сучасного стану розвитку ринку кредитних послуг в Україні

7. Система оцінювання та вимоги.

Загальна система оцінювання курсу	Оцінка курсу «Ринок кредитних послуг» відбувається за 100-бальною системою та охоплює поточний контроль – до 60 балів, в тому числі: робота на практичних заняттях, тестування, аналітичні завдання – 28 балів; модульні контрольні роботи – 20 балів, виконання індивідуального завдання – 12 балів та підсумковий контроль (диференційований залік) – 40 балів. Семестровий контроль у вигляді заліку проводиться під час залікового тижня за трьома завданнями: тестові завдання (до 20 балів), теоретичні питання (до 10 балів), практичні ситуації (до 10 балів). Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до залікової оцінки. Білети до заліку знаходяться в пакеті документів на дисципліну. Питання до заліку знаходяться у системі дистанційного навчання Moodle.
--	---

Вимоги до контрольної роботи	Тематика індивідуальної роботи обговорюється та визначається на початку семестру. Теоретичною основою для виконання є навчальна література, курс лекцій та практичних занять. Захист індивідуального наукового завдання (контрольної роботи) є обов'язковим і здійснюється у формі презентації під час останнього практичного завдання.
Практичні (лабораторні) заняття	В ході практичних занять передбачається вирішення задач, розв'язання проблемних та тестових ситуацій та обговорення дискусійних питань в сфері функціонування ринку кредитних послуг. Оцінювання роботи студентів відбувається згідно з критеріями, відображеними у матеріалах методичного забезпечення дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	У випадку, якщо аспірант протягом семестру не виконав в повному обсязі передбачених робочою програмою всіх видів навчальної роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (20), він не допускається до складання заліку під час сесії, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка».

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Види робіт та форма контролю		Кількість балів	
		Денна форма	Заочна форма
1	Виконання тестових та практичних завдань за темами курсу (4 бали максимально на кожному занятті, 7 занять)	0...28	0...15
2	Виконання модульної контрольної роботи №1	0...10	0...10
3	Виконання модульної контрольної роботи №2	0...10	0...10
4	Виконання індивідуальної роботи	0...12	0...25
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...60	0...60
Семестровий контроль (Диференційований залік)		0...40	0...40
Разом		0...100	0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

8. Політики курсу.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані лабораторні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (25), він не допускається до складання диференційованого заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»](#)». Повторне складання заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання заліку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний диференційований залік складається у вигляді тестування.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»](#)». Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проєктах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні практичних завдань, контрольних робіт (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література.

Основна

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#top>
2. Закон України «Про споживче кредитування». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-19#Text>
3. Закон України «Про організацію, формування та обігу кредитних історій». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-15#Text>
4. Закон України «Про Національний банк України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
5. Закон України «Про платіжні системи та переказ грошей в Україні». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14#Text>
6. Закон України «Про валюту і валютні операції». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
7. Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text>
8. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#Text>
9. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text>
10. Положення про інформаційне забезпечення фінансовими установами споживачів щодо надання послуг споживчого кредитування. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0100500-21#Text>
11. Положення НБУ «Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи», [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0410-09>
12. Положення про вимоги до кредитодавця, нового кредитора, колекторської компанії та їхньої діяльності при здійсненні ними врегулювання простроченої заборгованості. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0079500-21#Text>
13. Правила розрахунку банками України загальної вартості кредиту для споживача та реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0049500-17#Text>
14. Положення про здійснення контролю за діяльністю бюро кредитних історій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0171500-20#Text>
15. Положення про Кредитний реєстр Національного банку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0050500-18#Text>
16. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf
17. Вовченко О. С. Фінансова стабільність банків в умовах динамічного макроекономічного середовища : монографія / О. С. Вовченко, С. Б. Єгоричева. – Полтава : ПУЕТ, 2021. – 233 с.
18. Сучасні тенденції розвитку фінансово-кредитної системи: теорія та практика : колективна монографія / Кол. авторів. Полтава: ПП «Астрая», 2019. 115 с.

19. Сучасні економіко-правові ризик-орієнтовані засоби регулювання розвитку ринку фінансових послуг : монографія / За ред. Н. М. Внукової, С. В. Глібка. – Харків : НДІ ПЗІР НАПрН України, 2020. – 304 с.

20. Соляр В. В. С60 Кредит в умовах модернізації діяльності банків: монографія / В.В. Соляр. – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2019. – 233 с.

21. Palepu, K. G., Healy, P. M., Wright, S., Bradbury, M., & Coulton, J. (2020). Business analysis and valuation: Using financial statements. Cengage AU.

22. Slavičková, P. (2021). A History of the Credit Market in Central Europe The Middle Ages and Early Modern Period.

Допоміжна

1. Гладких Д. М. Банківська безпека держави в умовах розвитку інформаційної економіки (трансформації банківських операцій): монографія. К.: НУОУ, 2019. - 393 с.

2. Дубина М., Садчикова І., Чийпеш Н. Концептуальні положення розгляду сутності дефініцій «інновація», «фінансова інновація» та «кредитна інновація». Проблеми і перспективи економіки та управління. 2019. № 4 (20). С. 320-333.

3. Дубина М., Островська Н., Мурашківська І. Теоретичні положення функціонування рейтингових агентств на ринку кредитних послуг. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. № 2(26). С. 124-133.

4. Дубина М., Кравченко А. Сутність та основні риси незабезпеченого споживчого кредитування. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2021. № 3(27). С. 165-175.

5. Дубина М., Попело О., Тарасенко О. Інституційні трансформації фінансової системи України в умовах розвитку цифрової економіки. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2021. № 1 (25). С. 91-110.

6. Dubyna, M., Zhavoronok, A., Nitchenko, K., Sadchykova, I., Chiipesh, N., Murashkovska, I. (2021). Current Trends in the Development of the Credit Services Market of the European Union. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, 21(10), 59-66. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2021.21.10.8>

7. Review of the EU Macroprudential Framework for the Banking Sector. European Systemic Risk Board, 2022. <https://www.esrb.europa.eu/pub/pdf/reports/esrb.reviewmacropruframework.220331~65e86a81aa.en.pdf>

8. Yihan Dong, Anton Hasselgren. The Impact of the COVID-19 Pandemic on the Banking Sector. *The Impact of the COVID-19 Pandemic on the Banking Sector*. 2021.

9. Andrew W. Lo Adaptive Markets. Financial Evolution at the Speed of Thought. Princeton University Press. 2017.

10. Barbara Casu. Introduction To Banking. 2022.

Інформаційні ресурси

1. Система дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка». Курс: Ринок кредитних послуг. URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=6973>

2. Офіційний сайт Наукової бібліотеки НУ «Чернігівська політехніка». – Режим доступу: <http://library2.stu.cn.ua/>

3. Офіційна Інтернет-сторінка Міністерства економіки України – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>

4. Офіційна Інтернет-сторінка Міністерства фінансів України – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

5. Офіційна Інтернет-сторінка Національного банку України – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

6. Офіційна Інтернет-сторінка Державної служби статистики України – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

7. Офіційна Інтернет-сторінка Фонду гарантування вкладів фізичних осіб – Режим доступу: <https://www.fg.gov.ua/>